

Literatuurlijst

- Beex, W., 1990. Ontginningen in een feodale wereld, in Bazelmans, J. en F. Theuws (red.), 1990. *Tussen zes gehuchten. De laat-Romeinse en middeleeuwse bewoning van Geldrop-t' Zand*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam, 38-51.
- Blockmans, W. en P. Hoppenbrouwers, 2004. *Eeuwen des ondersheids. Een geschiedenis van middeleeuw Europa*. Amsterdam: Bert Bakker.
- Coenen, J., 2004. *Baanderheren, boeren & burgers. Een overzicht van de geschiedenis van Boxtel, Liempde en Gemonde*. Boxtel: Aeneas.
- Hekker, R.C., 1957. De ontwikkeling van de boerderijvormen in Nederland, in S.J. Fockema Andreae, E.H. ter Kuile en R.C. Hekker, *Duizend jaar bouwen in Nederland, deel II*. Amsterdam: Aldert de Lange, 197-316.
- Hos, T.H.L., 2014. *Archeologische opgraving in Goede Aarde te Boxtel, gemeente Boxtel*. Swalmen: Econsultancy.
- Huijbers, A.M.J.H, 2007. *Metaforisering in beweging. Boeren en hun gebouwde omgeving in de Volle Middeleeuwen in het Maas-Demer-Scheldegebied*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
- Huijbers, A.M.J.H, 2014. Huisplattegronden van agrarische nederzettingen in de volle middeleeuwen, in A.G. Lange, E.M. Theunissen, J.H.C. Deeben, J. van Doesburg, J. Bouwmeester en T. de Groot, *Huisplattegronden in Nederland. Archeologische sporen van het huis*, Amersfoort/Eelde: Barkhuis, 367-419.
- Maas, T., 1994. Asten in de Middeleeuwen, in T. Maas, *Geschiedenis van de heerlijkheid Asten*. Asten: Stichting geschiedschrijving Asten, 9-22.
- Oirschtot, van, 1983. *Sterksel. Een zaligheid apart. De geschiedenis van het meest merkwaardige dorp van Brabant*. Heerlen: Uitgeverij de Lijster.
- Otten, A. 2009. Gemert soeverein Teutoons, in T. Thelen (red.), *Soevereine Heerlijkheid Commanderie Gemert*. Gemert: Drukkerij Vos.

Ree-Scholtens, van der, G.F., 1993. *De grensgebieden in het noordoosten van Brabant ca. 1200-1795. Institutionele en juridische aspecten*. Assen/Maastricht: Van Gorcum.

Renswoude, van, J. en E. Norde, 2011. *Een archeologische opgraving naar een prehistorische, Romeinse en middeleeuwse vindplaats in de gemeente Boxtel, plangebied 'In Goede Aarde'*. Amsterdam: Archeologisch Centrum Vrije Universiteit Amsterdam.

Rebergen, J. en M. Hissel, 2008. *Archeologisch onderzoek in de woonwijk In Goede Aarde, gemeente Boxtel (Noord-Brabant)*. Amsterdam: AAC.

Schoneveld, J., 2010. Een historisch kader, in Ufkes, A., Beckerman, S.M., Bosma, K.L.B., Bottema-Mac Gillavry, N., Brinkkemper, H., Buitenhuis, H., Daleman, M., Huisman, D.J., Huizenga, B., Scheper, M., Schoneveld, J., Thijs, W.J.F., Veldhuis, J.R. en M. van Waijjen, 2010. *'De Hof'. Een bezit van klooster Echternach. Een archeologische opgraving van sporen uit de IJzertijd en de Volle Middeleeuwen op het plangebied 'Neerakker' te Bakel, gemeente Gemert-Baker (N.-Br.)*. Groningen: ARC bv, 195-206.

Steurs, W., 2004. Van het graafschap Leuven naar het hertogdom Brabant: de verovering en de opbouw van een vorstendom, in R. van Uytven, C. Bruneel, A.M. Koldewij, A.W.F.M. van de Sande en J.A.F.M. van Oudheusden, *Geschiedenis van Brabant: van het hertogdom tot heden*. Leuven: Davidsfonds, 65-70.

Ufkes, A., 2010. Sporen uit de Middeleeuwen, in Ufkes, A., Beckerman, S.M., Bosma, K.L.B., Bottema-Mac Gillavry, N., Brinkkemper, H., Buitenhuis, H., Daleman, M., Huisman, D.J., Huizenga, B., Scheper, M., Schoneveld, J., Thijs, W.J.F., Veldhuis, J.R. en M. van Waijjen, 2010. *'De Hof'. Een bezit van klooster Echternach. Een archeologische opgraving van sporen uit de IJzertijd en de Volle Middeleeuwen op het plangebied 'Neerakker' te Bakel, gemeente Gemert-Baker (N.-Br.)*. Groningen: ARC bv., 53-174.

Verspay, J.P.W., 2007. *Onzichtbare erven. Het Brabantse platteland in de Late Middeleeuwen*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Visser, de, J.J.E.M., 2013. *Boxtel: een heerlijkheid tussen twee heren. Ca. 1100-1652. Van hulde aan de keizer naar trouw aan de hertog*. 's-Hertogenbosch: Uitgeverij Dekkers – Van Gerwen.

Vriens, J. 1988. De vervreemding van het Rijksleen Boxtel in 1439, in J.P.A. Coopmans en A.M.D. van der Veen (red.), *Van Blauwe Stoep tot Citadel. Varia Historica Brabantica Nova Ludovico Pirenne dedicata*. Waalwijk: Drukkerij Waalwijk, 57-68.

Vriens, J., 1991. Boxtel, een rijksonmiddelijke heerlijkheid in Brabant, in A. J. Bijsterveld, B. van der Dennen en A. van der Veen, *Middeleeuwen in beweging. Bewoning en samenleving in het middeleeuwse Noord-Brabant*. 's-Hertogenbosch: Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening, 77-83.

<https://www.google.nl/maps/place/Noord-Brabant/@51.5258258,5.1189025,9z/data=!3m1!4b1!4m2!3m1!1s0x47c6bf76c1d6a9b5:0x300de5a8d1e5cc0?hl=nl> (laatst geraadpleegd op 24-4-15).

Lijst van figuren en tabellen

Figuren

Figuur 1: Kaart van de gebiedsuitbreiding van de hertogen van Brabant, 1000-1250 (naar Steurs 2004, 69)	6
Figuur 2: Kaart van Brabant met daarop de te bestuderen case-studies: 1 = Geldrop; 2 = Boxtel; 3 = Bakel; 4 = Sterksel (naar Google Maps)	10
Figuur 3: Huistypen H0 met subtypen (naar Huijbers 2014, 378)	23
Figuur 4: Huistypen H1 t/m H4 (naar Huijbers 2014, 378)	23
Figuur 5: Kenmerken van huistypen uit de MDS-typologie (naar Huijbers 2014, 379)	24
Figuur 6: Extra kenmerken van huistypen uit de MDS-typologie (naar Huijbers 2014, 382)	24
Figuur 7: Drie modellen voor mogelijke laat-middeleeuwse huisplattegronden (naar Verspay 2007, 104)	27
Figuur 8: Plattegronden van de twee boerderijen uit Geldrop (linksboven = huis 1; rechtsonder = huis 2) (naar Beex 1990, 45)	30
Figuur 9: Plattegrond A1 (naar Renswoude 2011, 114)	33
Figuur 10: Plattegrond A3 (naar Renswoude 2011, 116)	34
Figuur 11: Sporenkaart van het laat middeleeuwse erf (naar Hos 2014, 19)	36
Figuur 12: Plattegrond van huis 52 (naar Ufkes 2010, 61)	41
Figuur 13: Plattegrond van huis 53 (naar Ufkes 2010, 69)	43
Figuur 14: Plattegrond van huis 55 (naar Ufkes 2010, 76)	44
Figuur 15: Plattegrond van huis 61 (naar Ufkes 2010, 83)	45
Figuur 16: Plattegrond van huis 62 (naar Ufkes 2010, 88)	46
Figuur 17: Plattegrond van huis 14 (naar Ufkes 2010, 92)	47
Figuur 18: Plattegrond van huis 24 (naar Ufkes 2010, 103)	49
Figuur 19: Plattegrond van huis 23 (naar Ufkes 2010, 113)	50
Figuur 20: Plattegrond van huis 21 (naar Ufkes 2010, 119)	51
Figuur 21: Plattegrond van huis 29 (naar Ufkes 2010, 123)	52

Tabellen

Tabel 1: Schematische weergave van het voorkomen van de huistypen uit de MDS-typologie aangevuld met het Hallehuis	58
Tabel 2: Huistypen in Geldrop	59
Tabel 3: Huistypen in Boxtel	60
Tabel 4: Huistypen in Bakel	61
Tabel 5: Huistypen in Sterksel	62